

PRACE GEOGRAFICZNE

zeszyt 163, 2020, 85–111

doi: 10.4467/20833113PG.20.020.13216

Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ

Komisja Geograficzna, Polska Akademia Umiejętności

Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego

WYKORZYSTANIE PRZESTRZENI MIĘDZY BUDYNKAMI BAŁTYCKIEGO KAMPUSU UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO W OPINII STUDENTÓW I PRACOWNIKÓW UCZELNI

Alicja K. Zawadzka, Mateusz Konkol

Use of the space between the buildings of the University of Gdańsk Baltic Campus in the opinion of students and employees of the university

Abstract: The article presents the results of research on the use of the space between the buildings of the Baltic Campus of the University of Gdańsk. The study was divided into two parts. The aim of the first one is to present the current state of development of the fenced part of the UG campus, taking into account its location and communication accessibility, as well as parking spaces, communication routes (cars and pedestrians), green areas and small architecture objects located on its premises. The purpose of the second part is to identify the current and preferred ways of using the space between the buildings of the fenced part of the UG campus by its users (students and employees). Based on the results of the survey, final conclusions were formulated, which will be taken into account when implementing the project of changing land use planning of the UG Baltic Campus. The aim of the project will be to create attractive places to spend time outside of classes, as well as places for meetings and integration of the academic community on the UG campus. The project will (probably) be carried out by members of the UG Student Scientific Circle of Spatial Management.

Keywords: perception of space, space between buildings, Baltic Campus, University of Gdańsk

Zarys treści: W artykule przedstawiono wyniki badań dotyczące wykorzystania przestrzeni między budynkami Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego. Badanie podzielono na dwie części. Celem pierwszej jest prezentacja aktualnego stanu zagospodarowania ogrodzonej części terenu kampusu UG z uwzględnieniem jego położenia i dostępności komunikacyjnej oraz znajdujących się na jego terenie miejsc parkingowych, ciągów komunikacyjnych (samochodowych i pieszych) oraz terenów zieleni i obiektów małej architektury. Celem drugiej części jest identyfikacja aktualnych i preferowanych sposobów korzystania z przestrzeni między budynkami ogrodzonej części terenu kampusu UG przez jej użytkowników (studentów i pracowników). Na podstawie wyników badań ankietowych sformułowano wnioski końcowe, które zostaną wzięte pod uwagę przy wykonywaniu projektu zmiany zagospodarowania przestrzeni Bałtyckiego Kampusu UG. Celem projektu będzie stworzenie na terenie kampusu UG atrakcyjnych miejsc do spędzania czasu poza zajęciami oraz miejsc spotkań i integracji społeczności akademickiej. Projekt będzie (prawdopodobnie) wykonany przez członków Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej UG.

Słowa kluczowe: percepcja przestrzeni, przestrzeń między budynkami, Bałtycki Kampus, Uniwersytet Gdański

Wstęp

Jak słusznie twierdzi Xaveer De Geyter, belgijski architekt i urbanista (Sikorski i in. 2020: 57), „rola kampusów uniwersyteckich jest kluczowa dla społeczeństwa i ciągle wzrasta. Są one zarówno katalizatorami zmian społecznych, jak i miejscami do refleksji i eksperymentowania”.

Uzasadnieniem wyboru tematu niniejszego artykułu jest po pierwsze trudny do przecoczenia, ogromny potencjał przestrzeni między budynkami Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego (UG). Po drugie – ambicja dostosowania przestrzeni do obecnych potrzeb jej użytkowników. Ze względu na coraz większą świadomość ekologiczną, zmianę podejścia do miasteczek akademickich oraz powstanie wielu przestrzeni uniwersyteckich, które są przykładem wadliwie zagospodarowanego terenu, powstaje coraz więcej publikacji, dyskusji czy warsztatów na ten temat. Kolejnym argumentem przemawiającym za analizą tego zagadnienia jest dobra znajomość tej przestrzeni, w której autorzy – sami w niej funkcjonując – dostrzegli i doświadczyli wielu omawianych problemów.

Rok 2020 to rok jubileuszowy – 50. rocznicy powstania Uniwersytetu Gdańskiego, który formalnie zaczął działać 1 lipca 1970 r., jednak za symboliczną datę jego utworzenia uznaje się 20 marca. 1 października 1970 r. rozpoczęto pierwszy rok akademicki UG w Teatrze Wybrzeże, opatrzony mottem *In mari vita tua* (łac. w morzu życie twoje), które później zmieniono na *In mari via tua* (łac. w morzu droga twoja). Uniwersytet Gdański został utworzony z dwóch uczelni: Wyższej Szkoły Ekonomicznej oraz Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Rozpoczął swoją działalność

z pięcioma wydziałami (Matematyki, Fizyki i Chemii; Humanistycznym; Ekonomiki Transportu; Ekonomiki Produkcji; Biologii i Nauki o Ziemi) otrzymanymi od wyżej wymienionych uczelni, a następnie w tym samym roku został powiększony o szósty wydział (Prawa i Administracji). W latach 70. i 80. nastąpił kryzys gospodarczy, który spowodował wstrzymanie rozbudowy uczelni na 20 lat. Przełom nastąpił w latach 90., a obecnie funkcjonuje 11 wydziałów UG położonych na terenie Trójmiasta (tab. 1).

Ponadto w skład Uniwersytetu Gdańskiego wchodzi: Centrum Języków Obcych, Centrum Wychowania Fizycznego i Sportu, Centrum Transferu Technologii, Wydawnictwo UG, Biuro Karier UG, Instytut Konfucjusza UG oraz Uniwersyteckie Liceum Ogólnokształcące. Działają dwie międzynarodowe agendy badawcze: Międzynarodowe Centrum Badań nad Szczepionkami Przeciwnowotworowymi i Międzynarodowe Centrum Teorii Technologii Kwantowych, a także jednostki naukowo-badawcze: Stacja Badania Wędrówek Ptaków w Przebendowie, Krajowe Centrum Informatyki Kwantowej w Sopocie, Stacja Limnologiczna w Borucinie, Stacja Biologiczna UG w Gdańsku-Sobieszewie, Dom Morświna oraz Stacja Morska Instytutu Oceanografii UG im. Profesora Krzysztofa Skóry w Helu. Uniwersytet Gdański dysponuje czterema budynkami bibliotecznymi – trzema w Gdańsku: Biblioteki UG (BUG), Centrum J.G. Herdera i Magazynu Składowego BUG oraz jednym w Sopocie: Biblioteki Ekonomicznej. Budynki administracyjne to Rektorat i budynek administracji (dawny rektorat). Uniwersytet Gdański posiada dziewięć domów studenckich i dwa hotele asytenckie, a także obiekty o funkcji hotelowej:

Tab. 1. Lokalizacja wydziałów Uniwersytetu Gdańskiego na terenie Trójmiasta

Table 1. Location of the University of Gdańsk faculties in the Tri-City

Miasto / City	Wydział / Faculty
Gdańsk	Wydział Biologii [WB] Wydział Chemii [WCH] Wydział Filologiczny [WF] Wydział Historyczny [WH] Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki [WMFiI] Wydział Nauk Społecznych [WNS] Wydział Prawa i Administracji [WPiA] Międzyuczelniany Wydział Biotechnologii UG i Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego [MWB] Wydział Oceanografii i Geografii – Instytut Geografii [WOiG (IG)]
Gdynia	Wydział Oceanografii i Geografii – Instytut Oceanografii [WOiG (IO)]
Sopot	Wydział Ekonomiczny [WE] Wydział Zarządzania [WZ]

Źródło: oprac. A.K. Zawadzka.

Source: elaboration by A.K. Zawadzka.

Ośrodek wypoczynkowy w Łączynie, Pałac w Leźnie, Studencką Bazę Socjalną w Helu, Centrum Dydaktyczno-Konferencyjne Wydziału Zarządzania w Sopocie.

Aktualny stan badań przestrzeni między budynkami kampusów

„Z badań typologii urbanistycznej kampusów w Polsce wynika, że większość z nich to zgrupowania budynków powstających w sposób nieskoordynowany, w celu zaspokajania doraźnych potrzeb uczelni” (Żabicki 2016: 144). Na terenie Bałtyckiego Kampusu UG, począwszy od 2002 r., powstają nowe i nowoczesne budynki: w 2002 r. oddano do użytku budynek Wydziału Prawa i Administracji, w 2006 r. Bibliotekę UG, w 2008 r. budynek Wydziału Nauk Społecznych oraz Wydziału Oceanografii i Geografii (Instytut Geografii), w 2012 r. Wydziału Biologii, w 2013 r. Wydziału Chemii, w 2015 r. Nowego Rektoratu oraz Neofilologii, a w 2016 r. Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii. Brakuje jednak spójnej wizji zagospodarowania całej, obecnie ogrodzonej przestrzeni kampusu. Ale to właśnie ta niezagospodarowana, otwarta i rozległa przestrzeń między budynkami oraz jakże ogromny potencjał, który jest w niej widoczny, stanowiły inspirację do przeprowadzenia badania wykorzystania przestrzeni między budynkami Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego. Badania mającego docelowo rozwinąć ten potencjał w projekcie zmiany zagospodarowania terenu kampusu. „Wielu uczelnianych decydentów nadal dąży do powstania wyodrębnionych ze struktury miasta, akademickich, ekstensywnie zabudowanych enklaw (...). Takimi enklawami są ostatnio zabudowywane kompleksy: kampus Morasko Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Poznaniu, Kampus 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Bałtycki Kampus Uniwersytetu Gdańskiego w Gdańsku Oliwie, kampus Kortowo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, kampus Politechniki Rzeszowskiej i inne” (Żabicki 2016: 140).

Mimo dużej liczby sposobów oceny urbanistyki i architektury, które zostały wyczerpująco opisane w literaturze przedmiotu (np. Baranowski 1998; Chmielewski 2010; Drapella-Hermansdorfer 2005; Fross 2012; Majerska-Pałubicka 2014; Niezabitowska 2014; Niezabitowska, Masły 2007; Stangel 2013; Stawicka-Wałkowska 2001; Stawicka-Wałkowska 2011), „żaden z nich nie jest na tyle uniwersalny, aby objął wszystkie aspekty oddziaływania kampusu uczelni wyższej na środowisko i człowieka” (Żabicki 2016). Z tego powodu Żabicki opracował własną, wielokryterialną metodologię oceny jakościowej inwestycji szkolnictwa wyższego, która składa się z sześciu kryteriów: (1) lokalizacyjnych – urbanistyka w skali miasta i dzielnicy¹;

¹ Oceniane są: lokalizacja inwestycji względem terenów zurbanizowanych, dostępność komunikacyjna w skali miasta i dzielnicy, ciągłość i atrakcyjność przestrzeni publicznych w skali miasta i dzielnicy, zróżnicowanie funkcjonalne.

(2) zagospodarowania terenu – urbanistyka w skali kampusu²; (3) estetycznych, przestrzennych i funkcjonalno-użytkowych³; (4) techniczno-materiałowych⁴; (5) behawioralnych, poczucia bezpieczeństwa i komfortu⁵ oraz (6) społeczno-ekonomicznych – ewaluacja zysków i kosztów społecznych inwestycji⁶. Deficyt przeglądowych badań dotyczących specyficznej przestrzeni, jaką jest ta między budynkami kampusu, może wynikać z trudności w pozyskaniu porównywalnego materiału badawczego. Przykładem jest sytuacja, w której do rektorów uczelni wyższych w Polsce zostały wysłane ankiety zawierające pytania o podstawowe informacje: (1) jakie obiekty kubaturowe i projekty dotyczące przestrzeni publicznych uczelni zostały przez nią zrealizowane po 2004 r.; (2) czy uczelnia posiada dokument określający strategię rozwoju przestrzennego; (3) jakie działania podejmują władze uczelni w celu ograniczenia niekorzystnego oddziaływania na środowisko; (4) jakie są dane dotyczące liczby studentów, pracowników, powierzchni obiektów, łącznego zużycia mediów. Ankietę wysłano do 32 rektorów uczelni wyższych, a odpowiedzią „władze zaledwie dwóch uczelni (Uniwersytetu w Białymstoku i częściowo Uniwersytetu Warszawskiego). Sześć szkół wyższych odmówiło udziału w badaniu (ze względu na brak informacji lub brak kompetentnej kadry mogącej się wypowiedzieć w tych kwestiach), z dwudziestu czterech szkół zaś nie przyszły żadne odpowiedzi” (Żabicki 2016: 151).

„Po 1945 roku w europejskim budownictwie akademickim dominowały wyizolowane kampusy, tworzące wyodrębnione zespoły na obrzeżach miast, składające się z budynków badawczo-dydaktycznych i zwykle akademików, ze skromnym zapleczem socjalnym. (...) Współcześnie następuje zwrot ku umieszczaniu uczelni

² Oceniane są uwarunkowania terenu inwestycji (m.in. ukształtowanie powierzchni, warunki geologiczne, dostępność sieci infrastruktury, konieczność rewitalizacji i wyburzeń, istniejąca zielen), komunikacji na terenie inwestycji (rozwiązania dla ruchu kołowego pod kątem efektywności, bezpieczeństwa itp.), infrastruktury i atrakcyjności ruchu rowerowego i pieszego, powiązania z układem transportu publicznego; ocenie podlega także przestrzeń publiczna kampusu – jej ciągłość i atrakcyjność, dostępność i bezpieczeństwo, właściwe strefowanie, wykorzystanie zieleni, wody i wiatru jako czynników tworzących mikroklimat, ukształtowanie zabudowy, obecność funkcji komplementarnych, tożsamość przestrzeni.

³ Oceniane są: forma architektoniczna w kontekście otoczenia (m.in. adekwatność parametrów i struktury zabudowy oraz stosunek inwestycji do otoczenia), estetyka, łatwość adaptacji (elastyczność) obiektu, efektywność wykorzystania przestrzeni i prawidłowość układu funkcjonalnego.

⁴ Jest to ocena jakościowa: konstrukcji, wykończenia wnętrz (m.in. jakości realizacji i materiałów oraz zastosowania produktów przyjaznych dla środowiska i człowieka), fasad i przegród zewnętrznych (np. energooszczędność elewacji), rozwiązań instalacyjnych (w aspekcie ich efektywności i przyjazności dla środowiska), a także ocena systemów pozyskiwania energii odnawialnej.

⁵ Oceniane są: jakość powietrza, akustyka wnętrz, jakość oświetlenia, ergonomia, kontakt wizualny z otoczeniem.

⁶ Oceniane są: wpływ na liczbę miejsc pracy, jakość przestrzeni życiowej i zmiany wartości nieruchomości, wykorzystanie potencjału przestrzennego i zasobów ludzkich; ponadto jakość zarządzania (obiekty powinny być dostępne i otwarte dla lokalnych społeczności, wspierać lokalne inicjatywy obywatelskie), koszt ekonomiczny inwestycji i jej utrzymania.

w miejskiej zabudowie i nadawaniu istniejącym izolowanym kampusom miejskiego charakteru. Dostrzeżono, że takie otoczenie stanowi o atrakcyjności uczelni, a jej społeczność jest ważnym elementem współtworzącym profil miasta lub choćby dzielnicy” (Sikorski i in. 2020: 42). Współcześnie kampusy uczelni wyższych stanowią w strukturze miasta „istotny element i mogłyby stać się modelem dla szerszej architektury i urbanistyki, z wzorcowymi miejscami do nauki i pracy, zamieszkania i wypoczynku. Tak się dzieje w Europie Zachodniej, w Polsce – niestety nie” (Żabicki 2016: 136).

Dostęp do informacji dotyczących współczesnych realizacji akademickich w Polsce zapewniają obecnie periodyki o tematyce architektonicznej i budowlanej. Największym ich źródłem są dysertacje naukowe (prace habilitacyjne i doktorskie). Zachodnie publikacje książkowe poruszające tematy współczesnej architektury użyteczności publicznej, w tym szkolnictwa wyższego, zostały zdominowane przez albumy. Brakuje opracowań monograficznych, w których zawarta byłaby dokładna analiza problematyki współczesnych kampusów (Kapecki 2015).

Aktualny stan zagospodarowania terenu Bałtyckiego Kampusu UG

Położenie, dostępność komunikacyjna i piesza

Bałtycki Kampus UG jest jednym z trzech kampusów uczelni i znajduje się w gdańskiej dzielnicy Oliwa. Pozostałe dwa to Sopocki Kampus położony w Górnym Sopocie oraz Gdyński Kampus przy alei Marszałka Józefa Piłsudskiego w Gdyni. Bałtycki Kampus UG charakteryzuje się znakomitą dostępnością komunikacyjną, tj. kolejową, tramwajową, autobusową, samochodową i rowerową (ryc. 1).

W odległości kilkuset metrów od wschodniej części kampusu znajduje się przystanek Szybkiej Kolei Miejskiej Gdańsk Przymorze-Uniwersytet. Jej następny przystanek – usytuowany na północ, o nazwie Gdańsk Oliwa – jest jednocześnie stacją kolejową pociągów dalekobieżnych. Natomiast na południe znajduje się dwutorowa, niezelektryfikowana linia nr 248 (Gdańsk Wrzeszcz – Gdańsk Osowa), nazwana Pomorską Koleją Metropolitalną (PKM). Wzdłuż zachodniej granicy kampusu – ul. Wita Stwosza – ciągnie się linia tramwajowa wzdłuż której rozmieszczone są trzy przystanki (Bażyńskiego, Uniwersytet i Strzyża PKM). Wzdłuż wschodniej granicy kampusu – ul. Grunwaldzkiej – biegnie linia autobusowa, przy której są ulokowane trzy przystanki (Abrahama, Biblioteka Główna UG, Hala „Olivia”); jeden przystanek znajduje się przy ul. Kołobrzeskiej (Przymorze SKM). Kolejny środek transportu,

Ryc. 1. Lokalizacja obiektów Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego i jego dostępność komunikacyjna

Fig. 1. Location of the buildings on the Gdańsk University Baltic Campus and its transport accessibility

Źródło: mapa z zasobów Centrum Komunikacji i Promocji Uniwersytetu Gdańskiego.

Source: map from the resources of the Center for Communication and Promotion of the University of Gdańsk.

z którego można skorzystać w drodze na kampus, to Rower Miejski MEVO⁷; w najbliższym sąsiedztwie kampusu jest siedem stacji MEVO. Odstawiać roweru

⁷ Jest to system roweru miejskiego, składający się z 4080 rowerów, które mają uzupełniać transport publiczny. Funkcjonuje on na terenie 14 gmin. Jednoślady wyposażone są w moduł GPS oraz wspomagający silnik elektryczny. Rowery nie są ładowane bezpośrednio na stacjach, lecz posiadają akumulatory, których wymianę i ponownym naładowaniem zajmuje się obsługa. Jednoślady, które posiadają rozładowaną baterię, nie mogą zostać wynajęte. Wypożyczenia roweru można dokonać za pomocą karty płatniczej lub smartfonu.

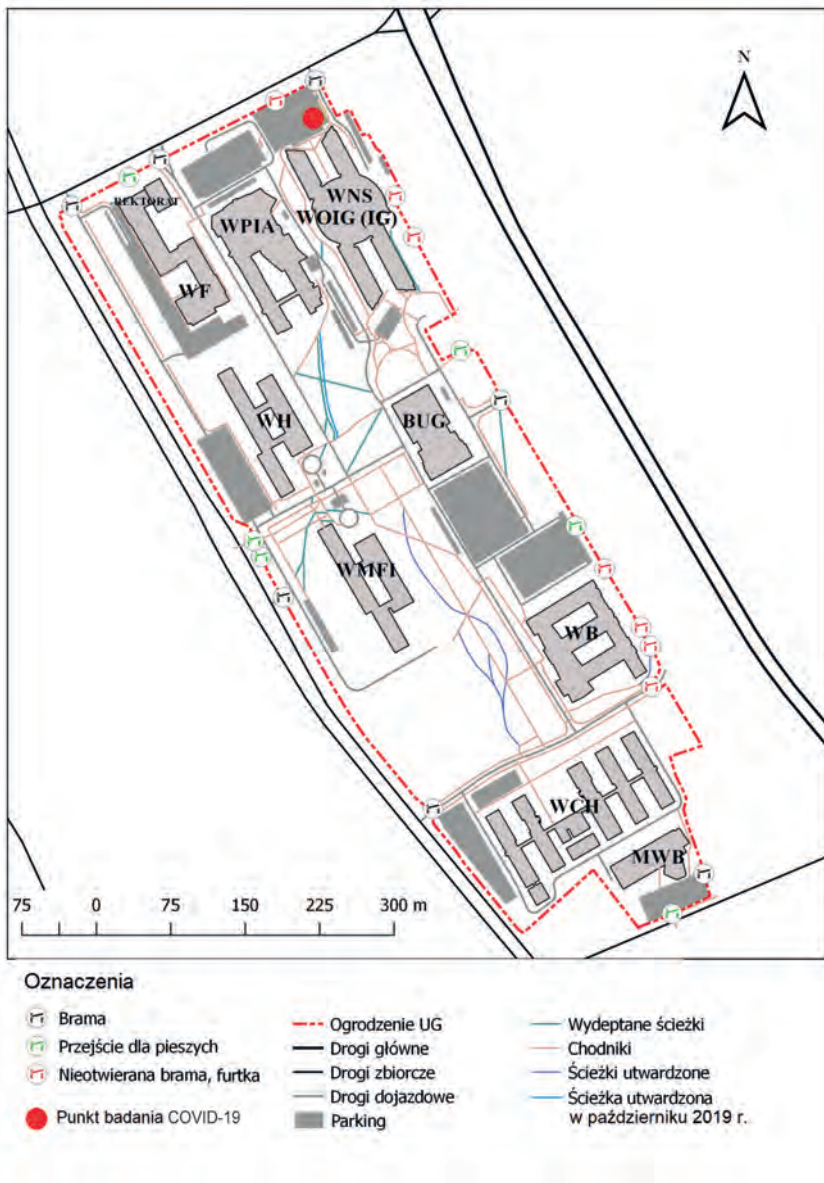
nie trzeba wyłącznie na wyznaczonych stacjach, jednak pozostawienie go poza nimi wiąże się z dodatkowymi kosztami. W przypadku zostawienia roweru na terenie funkcjonowania systemu MEVO, ale poza stacją, opłata jest niewysoka (3 zł), natomiast w przypadku pozostawienia roweru w strefie niedozwolonej – takiej jak osiedla zamknięte czy prywatne posesje – opłata wynosi 100 zł. W strefie niedozwolonej znalazł się również Bałtycki Kampus UG, głównie ze względu na fakt, że znaczna jego część jest ogrodzona (ryc. 2). Na ogrodzoną część kampusu UG można dostać się 13 wejściami, z których sześć przeznaczonych jest wyłącznie dla pieszych. Pozostałe to bramy, którymi mogą wejść albo wjechać osoby do tego uprawnione – przy każdej bramie znajduje się szlaban (z czujnikiem) podnoszony przy użyciu identyfikatora lub legitymacji studenckiej/doktoranckiej. W ogrodzeniu kampusu UG znajduje się także siedem innych wejść (bram, furtek), które są zamknięte i używane wyłącznie przez obsługę (ryc. 2).

System parkingowy

Na ogrodzonym terenie Bałtyckiego Kampusu UG znajduje się 1636 miejsc parkingowych (1404 miejsca zewnętrzne i 232 miejsca podziemne), w tym 37 miejsc dla osób niepełnosprawnych. Od 1 sierpnia 2017 r. do 30 kwietnia 2019 r. zostało wydanych 6611 przepustek. Parkingi podziemne znajdują się w dwóch budynkach: Rektoratu oraz WNS i WOiG (IG). Ponadto tuż obok budynku WPiA mieści się dwupoziomowy parking. Zewnętrzne miejsca postojowe rozmieszczone są na terenie całego kampusu przy budynkach wydziałowych. Największą liczbę stanowisk postojowych posiadają budynki: WNS, WOiG (IG) – 278 miejsc, BUG – 241 miejsc oraz Rektoratu – 220 miejsc. Najmniejsza liczba miejsc parkingowych zlokalizowana jest przy starszych wydziałach: MFI – 40 miejsc, MWB – 51 miejsc oraz WH – 105 miejsc. W przypadku rozmieszczenia miejsc parkingowych istotne jest powiązanie ich liczby z liczbą użytkowników budynków wydziałowych (ryc. 3 i ryc. 4). Z analizy procentowego rozkładu miejsc parkingowych i udziału studentów w poszczególnych strefach kampusu wynika, iż procentowy udział miejsc parkingowych w stosunku do udziału studentów jest nieproporcjonalny. Zbliżone wartości znajdują się tylko w strefie WH i MWB. W pozostałych strefach występuje niedobór lub nadmiar miejsc parkingowych. Rozmieszczenie parkingów wydaje się korzystne, gdy weźmie się pod uwagę strefy sąsiadujące. Najlepsza sytuacja zachodzi po złączeniu WNS, WOiG (IG) i WPiA z BUG; WF z WH; WMFiI z WCH i WB. W takim przypadku różnice między udziałem studentów a udziałem miejsc parkingowych wynoszą tylko kilka procent.

Wybudowanie w bezpośrednim sąsiedztwie kampusu UG takich biurowców, jak Olivia Business Centre (OBC), Alchemia oraz Arkońska Business Park, spowodowało wzrost zapotrzebowania na miejsca parkingowe. Ponieważ korzystanie z miejsc

Ryc. 2. Rozmieszczenie bram i wejść oraz ciągów komunikacyjnych na ogrodzonej części Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego

Fig. 2. Arrangement of gates, entrances and passageways in the fenced part of UG Baltic Campus

Źródło: oprac. M. Konkół, A.K. Zawadzka.

Source: elaboration by M. Konkół, A.K. Zawadzka.

Ryc. 3. Procentowy rozkład miejsc parkingowych na ogrodzonym terenie Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego w podziale na strefy

Fig. 3. Percentage distribution of parking spaces in the fenced area of the UG Baltic Campus, divided into zones, divided into zones

Źródło: oprac. M. Konkol.

Source: elaboration by M. Konkol.

Ryc. 4. Procentowy udział studentów na ogrodzonym terenie Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego w podziale na strefy

Fig. 4. Percentage of students in the fenced area of the UG Baltic Campus, divided into zones

Źródło: oprac. M. Konkol.

Source: elaboration by M. Konkol.

parkingowych należących do biurowców wymaga uiszczenia opłaty (np. koszt miesięcznego karnetu wstępu na parking przy OBC wynosi 400 zł), darmowy parking na terenie kampusu stał się bezkonkurencyjną propozycją powodującą jednocześnie brak miejsc dla użytkowników kampusu. Władze uczelni, dostrzegając problem, wprowadziły w 2017 r. system parkingowy, w tym siedem szlabanów.

Ciągi komunikacyjne

W ogrodzonej części terenu Bałtyckiego Kampusu UG obowiązują zasady ruchu drogowego warunkowane znakiem drogowym D-40 „strefa mieszkaniowa”, czyli ograniczenie prędkości do 20 km/h, pierwszeństwo pieszych przed pojazdami, swobodne poruszanie się pieszych po przestrzeni przeznaczonej do ruchu pojazdów oraz parkowanie tylko w miejscach wyznaczonych (*Regulamin wjazdu i parkowania...*, 2017). Z powyższego wynika, że na terenie kampusu pierwszeństwo mają piesi, jednak znaczna jego część wygląda tak, jakby była projektowana głównie z myślą o kierowcach samochodów.

Drogi na terenie kampusu rozmieszczone są równomiernie na całym jego obszarze, zapewniając możliwość swobodnego poruszania się samochodem (ryc. 2). Chodniki występują głównie wzdłuż dróg, wykonane są z kostki brukowej, a od jezdni oddziela je krawężnik utrudniający poruszanie się osobom niepełnosprawnym (konieczne jest udanie się do wyznaczonych miejsc z obniżonym krawężnikiem).

Duży udział znacznych powierzchniowo trawników oraz tras pieszych krzyżujących się pod kątem prostym – po obwodzie dużych powierzchni – powoduje wydeptywanie ścieżek w miejscach najkorzystniejszych, tzn. skracających czas przejścia – czyli na trawnikach. Podczas okresu bezdeszczowego wydeptane ścieżki funkcjonują dobrze, choć są nieestetyczne, ale podczas opadów stają się trudne do pokonania i w konsekwencji powstają kolejne, tzw. wydepty, tuż obok istniejących. Współczesny trend projektowania ciągów pieszych polega na pozostawieniu wyboru trasy jej użytkownikom, tzn. po wybudowaniu budynków (1) na całej powierzchni terenu sieje się trawę i (2) czeka, aż użytkownicy wyznaczą ciągi piesze, następnie (3) utwardza się miejsca wydeptów. Na terenie kampusu dwa pierwsze etapy zostały już zrealizowane w sposób naturalny, aczkolwiek nieplanowany. Należałoby teraz wykonać utwardzenie wydeptanych licznych ścieżek (dwie z nich zostały utwardzone: jedna w 2018 r. przy EkoParku, druga w październiku 2019 r. pomiędzy WNS, WOIG (IG) i WH, wzdłuż której postawiono ławki i posadzono krzewy).

Tereny zieleni i obiekty małej architektury

Tereny zieleni znajdujące się na obszarze Bałtyckiego Kampusu UG były i są nadal kwestią kontrowersyjną. W artykule *Nie żałujcie jabłoni* w „Tygodniku Morskim”

z 2 listopada 1969 r. zostało opisane przygotowanie terenu pod budowę kampusu: „jeszcze niedawno były tu ogrody działkowe... Było kolorowo i zielono. Pewnego dnia przyjechały spychacze i zniknęły barwne plamy. Pozostał jednolity płaski teren. Teraz jest szaro, cicho, brzydko” (Horski 1969: 5). Tymczasem można zaobserwować, że nie na całym terenie kampusu zieleń została zniszczona, a przynajmniej nie na tyle, by nie mogła się odnowić. Na ortofotomapie z 2000 r. widoczne są dwa duże obszary zadrzewień i zakrzewień – pierwszy na terenie dzisiejszego WCH, drugi na terenie dzisiejszego EkoParku i częściowo Parku Chilloutu. Na ortofotomapie z 2008 r. widać, iż zieleń średniowysoka i wysoka została niemal w całości usunięta. Na ortofotomapach z 2014 i 2018 r. zauważalny jest wzrost zieleni wysokiej. Powierzchnia terenów zieleni na obszarze ogrodzonej części Bałtyckiego Kampusu UG wynosi obecnie (listopad 2020 r.) około 30%.

Tereny zieleni są zróżnicowane funkcjonalnie, a największa ich część występuje w środkowej części kampusu (ryc. 5). Mimo znaczącego udziału terenów zieleni w całkowitej powierzchni ogrodzonej części kampusu nie są one zaprojektowane i urządzone według opracowanego wcześniej planu. Wyjątkiem jest EkoPark (fot. 1), znajdujący się między WMFiI i WB – zagospodarowany na podstawie spójnego i przemyślanego projektu. Uroczyste otwarcie EkoParku nastąpiło 7 czerwca 2018 r. Teren o powierzchni ok. 2 ha, porośnięty unikatową roślinnością jest miejscem wypoczynku i nauki, pełniącym również funkcję ochrony zagrożonych gatunków (m.in. brzozy niskiej, brzęka, brzozy karłowatej, ostnicy oraz rosiczki). Na jego terenie znajduje się alpinarium, ścieżki edukacyjne oraz dwa małe zbiorniki wodne, mające stanowić miejsce rozrodu okolicznych owadów, płazów i bezkręgowców. Przez teren EkoParku przechodzą utwardzone ścieżki piesze z obiektami małej architektury, a przy Ścieżce Geologów znajdują się stoliki do gry w szachy. Park Chilloutu położony przy BUG (fot. 2) – jeden z największych obszarów zieleni na terenie kampusu – nie jest zagospodarowany. Jedynym działaniem podejmowanym przez administrację na jego terenie jest koszenie trawników oraz przycinanie drzew i krzewów, a przez użytkowników – wydeptywanie ścieżek.

Północna strona EkoParku sąsiaduje z placem przed budynkiem BUG, na którym wśród koncentrycznie ustawionych ławek znajduje się statua Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza (fot. 3), jednego z pierwszych badaczy folkloru Kaszubów. Wartym podkreślenia terenem zieleni jest przestrzeń znajdująca się między BUG a WNS, WOiG (IG). Umieszczono tam kamień upamiętniający sadzenie drzew przez soroptymistki z Gdańska i Kolonii w ramach akcji na rzecz zdrowego i czystego środowiska.

Na terenie kampusu znajduje się ogródek meteorologiczny – ogrodzony teren z klatką meteorologiczną, deszczomierzami i wiatromierzem. Informacje o warunkach atmosferycznych, takich jak temperatura, wilgotność powietrza, prędkość i kierunek wiatru, udostępniane są na stronie internetowej oraz wyświetlane na panelu w budynku WNS, WOiG (IG). Między budynkami WNS, WOiG (IG) a BUG

Oznaczenia

Brama	Drogi główne	Parking	1. Pomnik Mrongowiusza
Przejście dla pieszych	Drogi zbiorcze	Plac	2. Kamień pamiątkowy
Nietwierzana brama, furtka	Drogi dojazdowe	Tereny zieleni	3. Ogródek meteorologiczny
Ogrózenie UG	Wydeptane ścieżki	Plac budowy	4. Zbiornik retencyjny
	Chodniki		5. Wybieg dla psów przewodników osób niewidomych
	Ścieżki utwardzone		
	Ścieżka utwardzona w październiku 2019 r.		

Ryc. 5. Tereny zieleni na ogrodzonej części Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego
 Fig. 5. Green areas in the fenced area of the UG Baltic Campus, divided into zones

Źródło: oprac. M. Konkol, A.K. Zawadzka.

Source: elaboration by M. Konkol, A.K. Zawadzka.

Fot. 1. EkoPark znajdujący się na ogrodzonym terenie Bałtyckiego Kampusu UG
Photo 1. EkoPark in the fenced area of the University of Gdańsk Baltic Campus

Źródło: Centrum Komunikacji i Promocji Uniwersytetu Gdańskiego, fot. B. Zabłotny.

Source: Center for Communication and Promotion of the University of Gdańsk, photo by B. Zabłotny.

Fot. 2. Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego i Park Chilloutu (czerwiec 2020 r.)

(fot. A.K. Zawadzka)

Photo 2. University of Gdańsk Library and Chillout Park (June 2020) (photo by A.K. Zawadzka)

Fot. 3. Statua Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza na tle EkoParku (czerwiec 2020 r.)
(fot. A.K. Zawadzka)

Photo 3. Statue of Krzysztof Celestyn Mrongowiusz with EkoPark in the background
(June 2020) (photo by A.K. Zawadzka)

znajduje się rozległy teren rekreacji ze zbiornikiem wodnym (retencyjnym), obiektami małej architektury oraz zielenią parkową (Jaśkowiak 2006). Pomiędzy budynkami WB a WCH znajduje się ścieżka, a wzdłuż niej – ławki użytkowane przez studentów. Przy budynku WB usytuowany jest hotel dla pszczoł samotnic i innych dzikich owadów zapylających, który powstał w celu zwrócenia uwagi na problem wymierania pszczoł. Pieniądze na hotel pozyskano w 2013 r. podczas akcji „Adoptuj Pszczołę”, a projekt realizowany był w ramach kampanii Fundacji Greenpeace Polska „Przychylimy Pszczołom Nieba”.

Aktualne i preferowane sposoby korzystania z przestrzeni między budynkami kampusu UG

Cele badania i zastosowane metody badawcze

Badaniem objęto ogrodzony teren Bałtyckiego Kampusu UG, który stanowi przeważającą część powierzchni kampusu, budynki ośmiu wydziałów, budynek

Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii oraz budynki Rektoratu i Biblioteki UG. Warte podkreślenia jest, że domy studenckie oraz Akademicki Związek Sportowy UG „Trzynastka” znajdują się poza ogrodzoną częścią kampusu i nie zostały objęte badaniem.

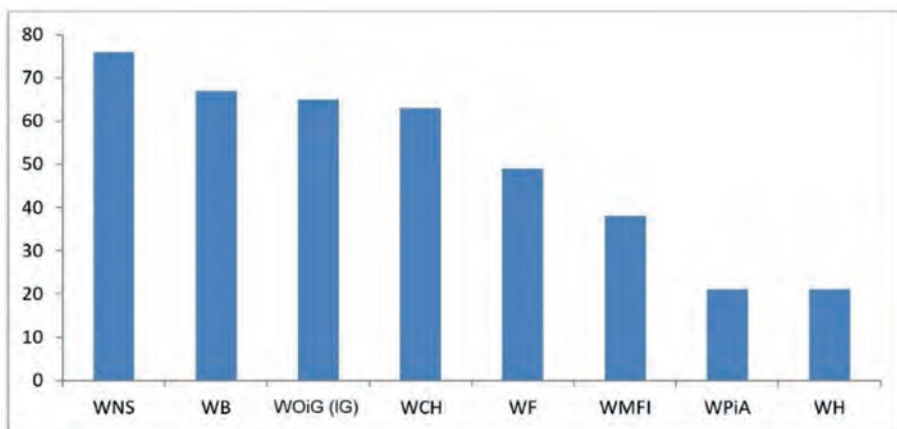
Badanie wykorzystania przestrzeni między budynkami Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego posiada dwudzielną strukturę. Celem pierwszej części jest prezentacja aktualnego stanu zagospodarowania ogrodzonej części terenu kampusu z uwzględnieniem jego położenia i dostępności komunikacyjnej oraz znajdujących się na jego terenie miejsc parkingowych, ciągów komunikacyjnych (samochodowych i pieszych), terenów zieleni i obiektów małej architektury. Analizy dokonano: (1) metodą studialną kameralną, polegającą na kwerendzie danych z różnych źródeł; (2) metodą studialną terenową bezpośrednią, polegającą na uzyskaniu informacji na temat kampusu od poszczególnych jednostek administracji; (3) metodą obserwacji bezpośredniej, polegającą na obserwacji faktycznego stanu zagospodarowania terenu kampusu, sporządzeniu dokumentacji fotograficznej i szkicowej; (4) metodą opisową oraz (5) kartograficzną metodą techniczną, wykorzystaną do stworzenia map przedstawiających obecny stan zagospodarowania kampusu.

Celem drugiej części badania jest identyfikacja aktualnych i preferowanych sposobów korzystania z przestrzeni między budynkami ogrodzonej części terenu kampusu UG przez jej użytkowników (studentów i pracowników). Dokonano tego za pomocą: (1) metody technicznej ankietowej, która opierała się na wypełnieniu kwestionariuszy przez studentów i pracowników UG oraz (2) kartograficznej metody technicznej, wykorzystanej do wizualizacji wyników. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w czerwcu i listopadzie 2018 r. Adresatem ankiety byli studenci i pracownicy UG, którzy wypełniali ją podczas zajęć, głównie wykładów. Na podstawie wyników badań ankietowych sformułowano wnioski końcowe, które zostaną wzięte pod uwagę przy wykonywaniu projektu zmiany zagospodarowania przestrzeni Bałtyckiego Kampusu UG. Celem projektu będzie stworzenie na terenie kampusu UG atrakcyjnych miejsc do spędzania czasu poza zajęciami oraz miejsc spotkań i integracji społeczności akademickiej. Projekt będzie (prawdopodobnie) wykonany przez członków Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej UG.

Wyniki badania ankietowego

Cztery wprowadzające pytania ankiety służyły określeniu profilu respondentów. W badaniu wzięło udział 400 osób (390 studentów i 10 pracowników) – byli to uczestnicy zajęć odbywających się w ośmiu budynkach (ryc. 6).

W ankiecie zapytano o czas, jaki respondenci spędzają na terenie kampusu UG, i uzyskano odpowiedzi:

Ryc. 6. Wydział Uniwersytetu Gdańskiego, na którym studiują/pracują respondenci

Fig. 6. UG faculty where the respondents study/work

Źródło: oprac. M. Konkol.

Source: elaboration by M. Konkol.

- często (4 dni w tygodniu lub częściej) – 73%,
- umiarkowanie (2–3 dni w tygodniu) – 26%,
- rzadko (raz w tygodniu lub rzadziej) – 1% respondentów.

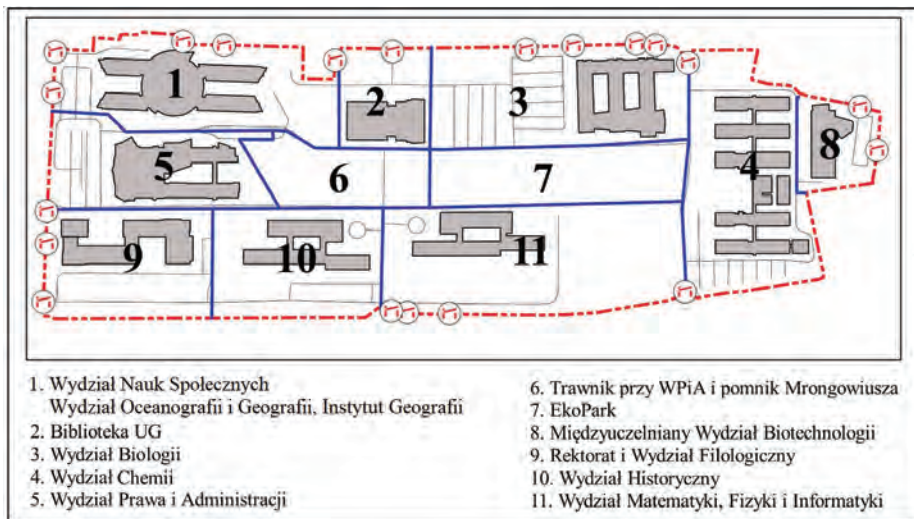
Ankietowani studenci zostali podzieleni na trzy grupy ze względu na czas studiowania:

- 1–2 lata studiowania – 60%,
- 3–5 lat studiowania – 36%,
- 6 lat i więcej – 4% respondentów.

Badana część stanowi ok. 3% całej populacji studentów wg stanu na 30 grudnia 2017 r., z uwzględnieniem studentów studiów stacjonarnych na kierunkach, których zajęcia odbywają się na terenie Bałtyckiego Kampusu UG, z wyłączeniem studentów cudzoziemców oraz studentów studiów doktoranckich.

Zasadnicze pytania ankiety miały dwa cele: (1) identyfikację obecnego sposobu korzystania z przestrzeni między budynkami kampusu UG oraz (2) rozpoznanie preferencji użytkowników odnośnie do przyszłego jej zagospodarowania. Ankieta zawierała pytania zamknięte i otwarte. Do ankiety został dołączony plan ogrodzonej części kampusu UG podzielony na 11 stref (ryc. 7). Podziału dokonano ze względu na możliwość precyzyjnego wskazania miejsca występowania badanych aspektów.

Najliczniejsza grupa respondentów dostaje się na teren kampusu, korzystając z transportu zbiorowego: tramwaju – 30% – oraz Szybkiej Kolei Miejskiej – 28%.

Ryc. 7. Plan kampusu Uniwersytetu Gdańskiego przekazany respondentom

Fig. 7. UG campus plan provided to the respondents

Źródło: oprac. M. Konkol, A.K. Zawadzka.

Source: elaboration by M. Konkol, A.K. Zawadzka.

Pieszo na teren kampusu dociera 16%, a samochodem – 10% respondentów. Auto-bus wybiera 9% ankietowanych, natomiast 4% badanych dojeżdża Pomorską Koleją Metropolitarną (PKM) do przystanku PKM Gdańsk Strzyża, a następnie udaje się spacerem na teren kampusu. Rowerem przyjeżdża 3% respondentów.

Wśród ankietowanych dojeżdżających na teren kampusu samochodem zdecydowana większość (łącznie 67%) „nie ma” lub „raczej nie ma” problemu ze znalezieniem miejsca postojowego. Natomiast „zawsze” ma go 10% respondentów, a pozostałe 23% „raczej ma” problem ze znalezieniem miejsca postojowego. Zatem 33% ankietowanych spotyka się z trudnością w znalezieniu miejsca postojowego. W najlepszej sytuacji są studenci/pracownicy WB i WCH, którzy najczęściej udzielali odpowiedzi „raczej nie” (łącznie 23%) i odpowiedzi „nie” (łącznie 49%). W najmniej korzystnej sytuacji są studenci/pracownicy WNS, którzy najczęściej wybierali odpowiedzi „tak” i „raczej tak” (odpowiednio 34% i 15%), oraz mieszczonego się w tym samym budynku WOiG (IG) (odpowiednio 22% i 35%).

Następne pytanie dotyczyło wyboru najczęstszego miejsca parkowania samochodu. Największa grupa ankietowanych parkuje tylko na miejscach parkingowych (80%), kolejna grupa – przeważnie w miejscu do tego wyznaczonym, lecz zdarza się też w miejscu niedozwolonym (15%). Oznacza to, że na terenie kampusu nie brakuje

miejsc parkingowych, ponieważ 95% badanych je znajduje. Warto również podkreślić, że respondentów mających problem ze znalezieniem miejsca parkingowego jest 33%, podczas gdy tylko 5% badanych parkuje w „miejscach nielegalnych”.

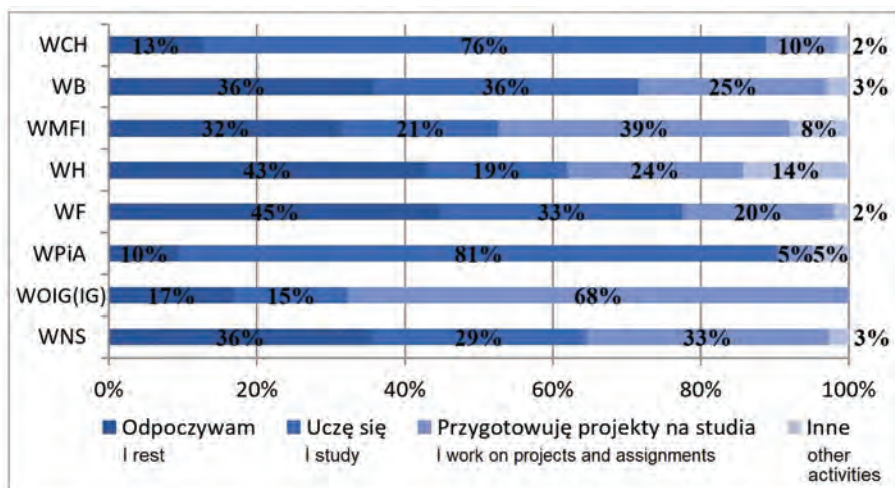
W kolejnym pytaniu ankietowani wskazywali bramę, którą najczęściej wchodzi/wjeżdżają na teren kampusu. Najczęściej wybierana (32% ankietowanych) była brama przy WNS, WOiG (IG). Na drugim miejscu (24% ankietowanych) uplasowała się ta obok przystanku tramwajowego Uniwersytet. Kolejnymi były bramy przy Rektoracie, wybierane przez 15%, i przy WCH – przez 16%. Najmniej respondentów (7%) wchodzi/wjeżdża przez bramę przy BUG oraz przez inne bramy (6%). Wśród innych bram najczęściej wskazywano furtkę przy Castoramie (91%).

W ankiecie zapytano o czas trwania przerw oraz czas pobytu na terenie kampusu przed i po zajęciach, czyli o czas wolny. Długość tego czasu w dużej mierze zdeterminowana była planem zajęć, w tym czasem trwania przerw pomiędzy nimi. W przypadku standardowej 15-minutowej przerwy wybór zostać czy opuścić kampus jest praktycznie jednoznaczny, jednak podczas przerwy trwającej dwie godziny pojawia się alternatywa. 76% respondentów spędza w przestrzeni kampusu tylko tyle czasu, ile zostało im niejako narzucone planem zajęć, czyli tylko podczas przerw między zajęciami. Pozostałe 24% respondentów pozostaje na terenie kampusu ponad cztery godziny.

Następne pytanie dotyczyło pozostawiania na terenie kampusu poza zajęciami czy przerwami i można było zaznaczyć jedną z dwóch odpowiedzi: „tak” lub „nie”. W przypadku odpowiedzi „tak” ankietowany zaznaczał miejsce, w którym przeważnie spędza ten czas. Respondenci najczęściej wybierali odpowiedź „nie” (52%). Natomiast z respondentów, którzy zostają poza zajęciami czy przerwami na terenie kampusu (48%), najwięcej przebywa w budynku swojego wydziału (64%). Następnym miejscem spędzania wolnego czasu była biblioteka – wybrało ją 22% ankietowanych. 12% badanych zostaje po zajęciach w zewnętrznej przestrzeni kampusu. Natomiast 2% spędza czas w swoim gabinecie czy bufecie.

Na pytanie o sposób spędzania wolnego czasu respondenci odpowiadali najczęściej, że się uczą (37%), przygotowują zadania, projekty lub prezentacje na studia (31%) oraz odpoczywają (29%). Wśród pozostałych 3% ankietowanych padały odpowiedzi odnoszące się do spożywania posiłku, spędzania czasu ze znajomymi, przeglądania Internetu czy przygotowywania zajęć. Analizując zależność formy spędzonego czasu od wydziału (ryc. 8), zauważono, że na WPiA oraz WCH jest najwięcej osób poświęcających czas na naukę. Natomiast studenci z Instytutu Geografii WOiG najwięcej czasu przeznaczają na przygotowywanie projektów, zadań czy prezentacji.

Następny aspekt dotyczył zajęć odbywających się poza budynkiem wydziału, na zewnątrz. W przypadku, gdy zajęcia miały miejsce poza budynkiem, należało wskazać miesiąc, w którym te zajęcia się odbyły. Jednak część ankietowanych (być może z powodu podobieństwa wyrazów „miesiąc” i „miejsce”) zamiast wskazać miesiąc,

Ryc. 8. Najczęstsze zajęcia ankietowanych podczas czasu wolnego spędzanego na terenie Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego w podziale na wydziały

Fig. 8. Most frequent activity of a respondent in their free time spent on the UG Baltic Campus divided into the UG faculties

Źródło: oprac. M. Konkol.

Source: elaboration by M. Konkol.

podawała miejsce. W związku z tym część odpowiedzi nie ma przypisanego miejsca. 42% badanych zaznaczyło, że zajęcia odbyły się poza budynkiem. Pozostałe 58% ankietowanych nie odbyło zajęć na zewnątrz, a biorąc pod uwagę, iż część odpowiedzi została udzielona błędnie, można wnioskować, że grupa jest liczniejsza. Zajęcia na zewnątrz budynków najczęściej odbywały się w najcieplejszych miesiącach roku akademickiego: w maju 32% oraz w październiku i czerwcu – odpowiednio 13% i 12%.

Ankieta zawierała także pytanie o chęć odbywania zajęć poza budynkiem wydziałowym, na zewnątrz. Odpowiedź „zdecydowanie tak” wybrało 33% ankietowanych, „raczej tak” – 28%. „Raczej nie” odpowiedziało 19%, a „zdecydowanie nie” – 9% respondentów. Taką formę odbywania zajęć najchętniej wybierali ankietowani z WOIG (IG) – 92%, WNS – 84% i WF – 84%. Mniej chętnie z WCH – 54%, WMFi – 48% oraz WPiA – 39%.

Kolejne pytanie dotyczyło uczestnictwa w wydarzeniach organizowanych na terenie kampusu. Ankietowani mogli wskazać kilka odpowiedzi. Pytanie miało na celu zbadanie popularności wydarzeń, tymczasem aż 59% respondentów zaznaczyło odpowiedź „nie uczestniczyłem/am w żadnym wydarzeniu”. W ankiecie

nie przewidziano niestety pytania, które pozwoliłoby zdiagnozować powód nieuczestniczenia w wydarzeniach. Wśród osób, które wzięły udział w wydarzeniach na terenie kampusu, najczęściej – 46% – uczestniczyło w Neptunaliach, 17% w Akcji „Wampiriada”, również 17% w innych wydarzeniach (m.in. Chemiliada, Noc Biologów, Akcja DKMS, wykłady otwarte), 12% w Biegu o Puchar JM Rektora UG, 5% w Kinie pod gwiazdami, a 3% w Kampusie COOLtury 2016.

Z analizy preferencji dotyczących chęci wzięcia udziału w wydarzeniach organizowanych na terenie kampusu wynika, że tylko 12% respondentów wybrało odpowiedź „nie wziąłbym udziału w żadnym wydarzeniu”. Być może zatem niska frekwencja na wydarzeniach w przestrzeni kampusu uwarunkowana jest w znacznej mierze nieskutecznym ich rozreklamowaniem. W tym pytaniu można było udzielić dwóch odpowiedzi, z czego skorzystało 142 na 400 respondentów i w stosunku do tej liczby przedstawiono otrzymane wyniki. Wśród wydarzeń organizowanych na terenie kampusu najczęściej ankietowanych (75%) chciałoby uczestniczyć w spektaklach/pokazach filmowych i koncertach. W akcjach charytatywnych wzięłoby udział 25% respondentów, a nieco mniej (21%) chętnie uczestniczyłoby w wydarzeniach sportowych. Wśród innych odpowiedzi (2%) pojawiały się takie wydarzenia jak: naukowe, wykłady popularnonaukowe, Neptunalia czy zajęcia rozwojowe.

Kolejne pytanie o brakujące elementy w przestrzeni kampusu było złożone i wymagało powiązania udzielonej odpowiedzi z konkretną strefą kampusu (do wskazania na mapie dołączonej do ankiety). Można było wybrać maksymalnie cztery brakujące elementy oraz dopisać do nich maksymalnie trzy strefy. Zważywszy, że 91% ankietowanych wskazywało brakujące elementy, uznano, że tę kwestię należy przeanalizować szczegółowo. Najwięcej respondentów stwierdziło, iż brakuje stref relaksu (66%). Prawie połowa ankietowanych (49%) zwróciła uwagę na brak obiektów małej architektury, takich jak ławki, stoliki itp. Kolejną często wybieraną odpowiedzią był brak miejsc do uprawiania sportu (boisk, stołów do tenisa stołowego itp.). Następnym brakującym elementem wybieranym przez ankietowanych (33%) była „zielen”. Jeden na czterech studentów uważał, że na terenie kampusu powinny być wydzielone miejsca dla osób palących, a tym samym powinna być zapewniona ochrona osób niepalących, które obecnie narażone są na palenie bierne. Kolejnym brakującym elementem były stojaki na rowery (20%). Następne trzy elementy otrzymały podobną liczbę odpowiedzi – wskazało je 8–12% badanych – i dotyczyły braku utwardzonych ścieżek, drogowskazów, tablic informacyjnych z planem kampusu⁸ oraz miejsc parkingowych. 16% ankietowanych wskazało odpowiedź „inne”, jednocześnie podając propozycje, które najczęściej dotyczyły stref 3. i 4., a konkretniej

⁸ Problem z brakiem drogowskazów na terenie kampusu został rozwiązany. Władze UG zleciły utworzenie tablic informacyjnych, a wraz ze Studenckim Kołem Naukowym Gospodarki Przestrzennej ustalono ich lokalizację.

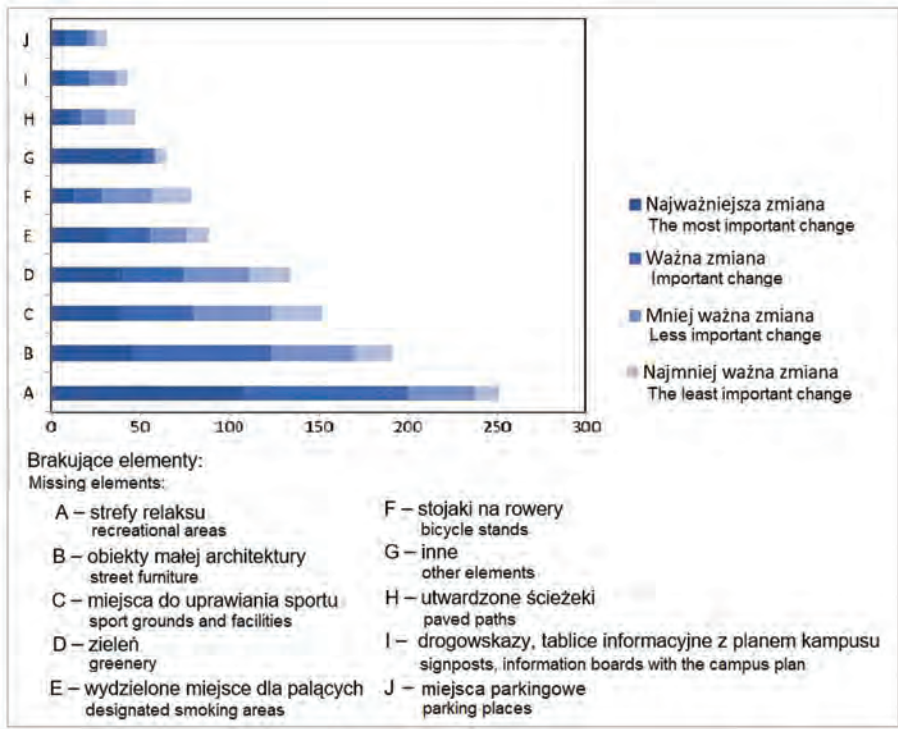

nowych budynków znajdujących się w tych strefach (WB i WCH). Respondenci w sposób dosadny podkreślali potrzebę stworzenia strefy gastronomicznej (bufetu, baru itp.). Elementy te, wraz z dodatkowym naciskiem na punkt ksero, pojawiały się również w strefie 9. (WF)⁹.

Kolejny punkt kwestionariusza wymagał uszeregowania odpowiedzi z pytania poprzedniego od najważniejszej do najmniej ważnej dla ankietowanego. Wpływ na dużą liczbę wskazań potrzeb w 1. strefie mieli, co oczywiste, respondenci z WNS, WOiG (IG) – łącznie wskazali 68% wszystkich potrzeb występujących w danej strefie. Dodatkowo warto podkreślić, że do budynku, w którym mieszczą się ww. dwa wydziały, uczęszcza najwięcej studentów i jest to liczba kilkukrotnie większa w porównaniu do innych wydziałów (z wyjątkiem WF i WPiA). Natomiast w 6. strefie (znajdującej się przed BUG i obejmującej pomnik Mrongowiusza) nie znajduje się żaden wydział, a mimo to wskazała ją większość badanej grupy. Z analizy uszeregowania odpowiedzi dotyczących brakujących elementów w przestrzeni kampusu od najważniejszego (ryc. 9) wynika, że najczęściej wybierana była „strefa relaksu” – wskazała ją 25% respondentów. Na drugim miejscu była odpowiedź „inne” (czyli strefy gastronomiczne i punkty ksero na nowych wydziałach WB, WCH i WF). Kolejno również wskazywano brak „zieleni”. Następnym zauważalnym brakiem były obiekty małej architektury, a pozostałe odpowiedzi rozłożyły się równomiernie.

Przedostatnie pytanie miało charakter otwarty i dotyczyło atrakcyjności przestrzeni kampusu – identyfikacji miejsc w przestrzeni kampusu, które podobają się ankietowanemu. Nie odpowiedziało na nie co czwarta osoba, a niektóre odpowiedzi zawierały kilka miejsc. Podane w opisie wartości procentowe obliczone zostały w stosunku do liczby ankietowanych (400 osób). Najczęściej wybieraną atrakcyjną przestrzenią był EkoPark – wskazało ją 23%; kolejny atut kampusu to zieleń (także trawnik czy kwitnące krzewy bzu) – 16%. Przestrzeń (z różnymi jej cechami, takimi jak „duża”, „otwarta”, a także „dużo przestrzeni”) doceniło 13% respondentów. 7% ankietowanych wybrało nowoczesne budynki (także konkretne, np. BUG czy WB). 6% wskazało nowoczesny styl (zawierają się tu również odpowiedzi takie jak „architektura” czy „styl”). Kolejnym atrakcyjnym elementem wyszczególnionym przez respondentów były leżaki znajdujące się na terenie kampusu od maja 2018 r. 4% ankietowanych uznało, że atutem jest zagospodarowanie kampusu. Natomiast lokalizację kampusu i obiekty małej architektury doceniło łącznie 4% respondentów (po 2% każde).

⁹ Brak strefy gastronomicznej i punktu ksero w nowych budynkach WB, WCH i WF wynika z kwestii prawnych – dofinansowanie na budowę budynków wiąże się z respektowaniem wymagań jego otrzymania, a jednym z nich jest zakaz prowadzenia czynności mających charakter zarobkowy przez pięć lat od momentu rozpoczęcia użytkowania obiektu.

Ryc. 9. Wybrane brakujące elementy, zmiany do wprowadzenia wskazywane przez respondentów

Fig. 9. Selected missing elements, changes to be introduced indicated by the respondents

Źródło: oprac. M. Konkol, A.K. Zawadzka.

Source: elaboration by M. Konkol, A.K. Zawadzka.

Ostatnie pytanie ankiety również miało charakter otwarty i dotyczyło wskazania ważnych z punktu widzenia zagospodarowania kampusu aspektów, które nie zostały poruszone w badaniu. Odpowiedzi udzieliło 34% respondentów, a największa część odpowiedzi dotyczyła aspektów poruszonych jednak we wcześniejszych pytaniach, takich jak brak strefy gastronomicznej i punktu ksero na WB, WCH i WF (42% ankietowanych). Inne wskazywały na: utworzenie jednej wspólnej stołówki dla wszystkich studentów, która byłaby jednocześnie miejscem spotkań; utworzenie większej liczby siedzeń (z naciskiem na przymiotnik „wygodnych”); otwarcie drzwi prowadzących na południowy dziedziniec WNS; problem osób palących czy możliwość utwardzenia wydeptów. Respondenci zwracali uwagę na konieczność dostosowania przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych, organizacji miejsc do prowadzenia dyskusji na

świeżym powietrzu, większych dotacji na wydarzenia. Kolejne kwestie odnosiły się do infrastruktury drogowej: otwarcia dla studentów podziemnego parkingu, skutecznego egzekwowania zakazu parkowania przy budynkach, budowy szerszych chodników przy budynku WNS, WOIg (IG) od wejścia przy McDonalddie, likwidacji części parkingu i przeznaczenia jego terenu dla pieszych, wprowadzenia lepszej organizacji ruchu zmniejszającej ryzyko wystąpienia kolizji pieszy–samochód. Respondenci postulowali otwarcie bram przez całą dobę, otwarcie zamkniętych bram i furtek, a także całkowite zlikwidowanie ogrodzenia.

Wnioski

Na podstawie wyników badań ankietowych sformułowano następujące wnioski:

1. Wśród dojeżdżających na teren kampusu samochodem zdecydowana większość nie ma problemu ze znalezieniem miejsca postojowego. Biorąc pod uwagę, że problem dotyczy głównie użytkowników budynku, w którym mieszczą się dwa wydziały (WNS oraz IG WOIg), można rozłożyć natężenie ruchu na dwa wejścia do tego budynku przez otwarcie drzwi na południowym dziedzińcu, co nie wiąże się z dużymi nakładami finansowymi. Otwarcie drzwi spowoduje: (1) skrócenie trasy osób przyjeżdżających na teren kampusu tramwajem, (2) skrócenie dojścia do budynku z mniej obciążonego parkingu przy BUG, (3) możliwość wyjścia na południowy dziedziniec w celach rekreacyjnych poza zajęciami.
2. Przeważająca część ankietowanych wyraziła chęć odbywania zajęć poza budynkiem wydziałowym, na zewnątrz. Zasadne jest zatem stworzenie przeznaczonego na to miejsca, np. amfiteatralnego ukształtowania terenu, które mogłoby służyć także plenerowym wydarzeniom kulturalnym (pokazom filmów czy koncertom).
3. Zważywszy, że ponad 90% ankietowanych wskazywało brakujące elementy kampusu, a najwięcej wskazań dotyczyło stref relaksu oraz obiektów małej architektury, w projekcie zmiany zagospodarowania przestrzeni należy uwzględnić miejsce do wypoczynku, docelowo zacienione i wyposażone w obiekty małej architektury, a także tereny sportowe (np. boiska do gry w piłkę siatkową, koszykową, korty tenisowe).
4. Brakuje też zaplecza gastronomicznego, są natomiast dobrze skomunikowane tereny, na których mogłyby stanąć food trucki (furgonetki będące punktem sprzedaży jedzenia zaliczanego do kategorii street food), tak jak to ma miejsce podczas Neptunaliów.
5. Tereny zieleni są tym elementem zagospodarowania przestrzeni kampusu, któremu należy poświęcić najwięcej uwagi, nie tylko ze względu na ich znaczny udział w powierzchni kampusu, ale też ze względu na ich obecne niezagospodarowanie. Należy uzupełnić je o utwardzone ścieżki i przemyślaną kompozycję zieleni.

6. Kontrowersyjnymi kwestiami są ogrodzenie terenu, zamykanego po 22.00, jak również znajdujące się tym ogrodzeniu bramy i furtki zamknięte przez całą dobę. Wnioski zostaną wzięte pod uwagę przy wykonywaniu projektu zmiany zagospodarowania przestrzeni Bałtyckiego Kampusu UG, który zostanie wykonany przez członków Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej UG. Celem projektu będzie stworzenie na terenie kampusu UG atrakcyjnych miejsc do spędzania czasu poza zajęciami oraz miejsc spotkań i integracji społeczności akademickiej.

Literatura

- Baranowski A., 1998, *Projektowanie zrównoważone w architekturze*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk.
- Chmielewski J.M., 2010, *Teoria urbanistyki w projektowaniu i planowaniu miast*, Wydawnictwo Politechniki Warszawskiej, Warszawa.
- Drapella-Hermansdorfer A. (red.), 2005, *Oblicza równowagi: architektura, urbanistyka, planowanie u progu międzynarodowej dekady edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju*, Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.
- Fross K., 2012, *Badania jakościowe w projektowaniu architektonicznym na wybranych przykładach*, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice.
- Horski W., 1969, *Nie żałujcie jabłoni*, Tygodnik Morski, Wydawnictwo Morskie, 44, 5.
- Institutional Master Plan Harvard University's Campus in Allston Boston Redevelopment Authority*, 2013, Boston Redevelopment Authority, Harvard.
- Jaśkowiak G., 2006, *35 lat Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego*, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Kapecki T., 2015, *O architekturze szkół wyższych w Polsce na początku XXI wieku*, Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej, Kraków.
- Konkol M., 2019, *Charakterystyka kampusów uniwersyteckich na przykładzie Uniwersytetu Gdańskiego*, praca magisterska niepublikowana, Uniwersytet Gdański, promotor: A.K. Zawadzka.
- Majerska-Pałubicka B., 2014, *Zintegrowane projektowanie architektoniczne w kontekście zrównoważonego rozwoju*, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice.
- Niezabitowska E., 2014, *Metody i techniki badawcze w architekturze*, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice.
- Niezabitowska E., Masły D. (red.), 2007, *Oceny jakości środowiska zbudowanego i ich znaczenie dla rozwoju koncepcji budynku zrównoważonego*, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice.
- Regulamin wjazdu i parkowania na terenie Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego w Gdańsku Oliwie*, 2017, Uniwersytet Gdański, Gdańsk.
- Sikorski M., Jackowski S., Matysiak K., 2020, *Przestrzenie uniwersytetu. Trendy. Wizje. Standardy projektowania*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Stangel M., 2013, *Kształtowanie współczesnych obszarów miejskich w kontekście zrównoważonego rozwoju*, Politechnika Śląska, Gliwice.

- Stawicka-Wałkowska M., 2001, *Procesy wdrażania zrównoważonego rozwoju w budownictwie*, ITB, Warszawa.
- Stawicka-Wałkowska M., 2011, *Budownictwo przyjazne środowisku naturalnemu w aspekcie strategii zrównoważonego rozwoju*, Sekcja Fizyki Budowli Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN, Łódź.
- Żabicki P., 2016, *Urbanistyka i architektura szkolnictwa wyższego w Polsce w kontekście idei zrównoważonego rozwoju*, [w:] K. Pobłocki, B. Świątkowska (red.), *Architektura Niezrównoważona*, Fundacja Bęc Zmiana, Warszawa, 134–153.

Źródła internetowe

- www.bazakolejowa.pl (dostęp: 5.05.2019).
- www.ekopark.ug.edu.pl (dostęp: 20.06.2020).
- www.gdansk.naszemiasto.pl (dostęp: 5.05.2019).
- www.gdansk.pl (dostęp: 5.05.2019).
- www.pkm-sa.pl (dostęp: 5.05.2019).
- www.rowermevo.pl (dostęp: 5.05.2019).
- www.skm.pkp.pl (dostęp: 5.05.2019).
- www.trojmiasto.pl (dostęp: 20.06.2020).
- www.trojmiasto.wyborcza.pl (dostęp: 5.05.2019).
- www.ug.edu.pl (dostęp: 20.06.2020).
- www.ztm.gda.pl (dostęp: 5.05.2019).

Alicja K. Zawadzka (nr ORCID 0000-0002-1657-0767)

Uniwersytet Gdański

Wydział Oceanografii i Geografii

Instytut Geografii

ul. Jana Bażyńskiego 4, 80-309 Gdańsk

alicja.zawadzka@ug.edu.pl

Mateusz Konkol

*absolwent Uniwersytetu Gdańskiego, Wydziału Oceanografii i Geografii, Instytutu Geografii,
kierunku Gospodarka przestrzenna*

